

Sententia quarte distinctionis tam in generali quam in speciali

Distinctio quarta

Hic oritur questio. Superius MAGISTER probauit trinitatem Personarum et
5 unitatem essentie auctoritate, rationibus et similitudinibus. Hic incipit
questiones incidentes circa predicta determinare; premiserat enim supra
distinguens Personas uel processionem unius ab aliis; unde circa
processionem unius ab alia questiones mouet et determinat. Et secundum
hoc pars ista diuiditur in tres partes, quia primo mouet questiones
10 circa processionis *suppositum* uel *terminum*, secundo circa processionis
modum, tertio circa processionis *principium*. Secunda pars incipit 6^a
distinctione ibi: *Preterea queri solet*; tertia in principio 7^e distinctionis
ibi: *Hic solet a quibusdam. Est autem sciendum quod licet MAGISTER moueat*
15 *has questiones de generatione Filii a Patre, tamen heedem questiones possunt fieri*
de processione Spiritus Sancti et determinantur eodem modo. Prima potest
diuidi in duas: primo enim ponit questionem de nominibus
essentialibus in concreto, *utrum scilicet possint significare ut suppositum*
generationis an ut finis; secundo mouet questiones *de nominibus*
essentialibus in abstractione significantibus, ibi: Post hoc queritur. Prima uero
20 est presentis lectionis et diuiditur in tres partes: primo enim premitit
hanc questionem, *utrum hec sit uera "Deus genuit Deum"*; secundo
excludit circa hoc incidentem opinionem; et tertio obicit in
contrarium circa determinata. Secunda ibi: *Quidam tamen aduersarii*

1,4,12 ibi Preterea] *coni.: inu. π* 13 solet] *an supplendum cum Lombardo queri?*
14 heedem] *eædem π* 15 determinantur] *scr. cum Thoma: determinatur π*
17 significare] *significare Thom.*

1,4,4 Hic...questio] Lomb., 77, 21-24 | Superius] cf. Lomb., 68, 21 - 77, 18
Superius...26 generali] Cf: Thom., *Super Sent.*, I, 4, diu. textus (129-130)
12 Preterea...solet] Lomb., 89, 4 **13** Hic...quibusdam] Lomb., 91, 15-16
19 Post...queritur] Lomb., 80, 26-27 **23** Quidam...ueritatis] Lomb., 79, 4

ueritatis; tertia ibi: *Nunc autem ad premissam questionem reuertamur*. Prima diuiditur in duas partes, secundum quod duplici uia opponitur; secunda ibi: *Set ad hoc opponitur*. Et hec est sententia MAGISTRI in generali. 25

[2] In speciali sic procedit MAGISTER: inquit *utrum* hec sit uera "*Deus genuit Deum*". Et uidetur quod non. *Si enim Deus genuit Deum, aut ergo se aut alium: si se*, tunc ergo idem est generans et genitus, quod est impossibile; *si alium*, ergo in diuinis sunt plures dii. Et respondet 30
MAGISTER *quod Deus genuit Deum*, non tamen se nec alium in diuinitate, set alium in persona.

Postea opponit ad questionem alia uia: *si enim Deus genuit Deum, aut Deum qui est Deus Pater*, et sic genuit se, *aut genuit Deum qui non est Deus Pater*. Et respondet quod illa propositio habet duos 35
sensus, uidelicet uno modo ut sit sensus: *genuit Deum qui non est Deus Pater*, id est *Deum qui non est Pater*, et sic est uera; uel sic: genuit Deum qui non est idem Deus cum Deo Patre, et sic est falsa, quia in diuinis est unus solus Deus.

Postea incidentaliter excludit quorundam opinionem. 40
Supposuerat enim in predicta solutione quod personale nomen predicatur de essentiali ut dicatur "*Deus est Pater*". *QUIDAM tamen* sunt in contrarium opinati; dicunt enim quod hec est uera "*tres Personae sunt unus Deus*", non tamen *econuerso*. Set MAGISTER dicit quod

26 ad hoc] adhuc *Lomb.* | opponitur] opponunt *Lomb.*

24 Nunc...reuertamur] *Lomb.*, 80, 13 26 Set...opponitur] *Lomb.*, 78, 15
27 inquit...32 persona] cf. *Lomb.*, 77, 21 - 78, 14 33 Postea...39 Deus] cf. *Lomb.*, 78, 15-33 40 Postea...46 auctoritates] cf. *Lomb.*, 79, 1 - 80, 11
42 Quidam] cf. *Lomb.*, 79, 4 (contra Gilbertum Porretanum; cf. N. Häring, "Das sogenannte Glaubensbekenntnis des Reimser Konsistoriums von 1148", *Scholastik*, 40 [1965], 87, B, II)

45 secundum fidem catholicam utraque est uera, quod probat per
multas auctoritates.

Vltimo contra determinationem precedentis questionis obiicit
per auctoritatem AUGUSTINI, qui dicit quod *Pater genuit alterum a se*,
quod uidetur contra solutionem predictam. Et MAGISTER respondet
50 quod hoc sic intelligendum est: "*genuit alterum a se*", idest alterum qui
est idem in natura cum ipso, set alter in persona. Et in hoc
terminatur sententia in speciali.

Questio prima

Vtrum in diuinis sit generatio

[1] Circa distinctionem istam queritur primo utrum in diuinis sit
5 generatio, et secundo de propositionibus exprimentibus diuinam
generationem. Ad primam sic proceditur et arguitur quod in diuinis
non sit generatio, quia a quo remouetur superius, et inferius; set
mutatio superior est ad generationem; ergo cum in diuinis non sit
mutatio, uidetur quod nec generatio.

10 Item si in diuinis esset generatio, illa esset equiuoca uel
uniuoca; set non est equiuoca nec uniuoca; ergo etc. Probatio
minoris, et primo quod non sit generatio equiuoca, quia secundum

50 sic] *coni.*: sit π | est] *coni.*: & π 1,4,1,10 Item] *scr.*: | $\bar{\epsilon}$ π | uel] *coni.*: nec π

47 Vltimo...51 persona]† cf. Lomb., 80, 12-22 **48** Pater...se] cf. Alypius et Aug., *Epist.*, 170, 5 ([CSEL 44] 625, 19) **1,4,1,2** Vtrum...generatio] cf. Thom., *Super Sent.*, 1, 4, 1, 1 (130-133); *S.th.*, 1, 27, 2

- AUGUSTINUM in Filio est perfecta ratio ymaginis, quia in eo nulla est dissimilitudo; set generatio equiuoca excludit perfectam similitudinem; ergo etc. 15
- [2] | Item nec uniuoca, quia tantum differunt gignens et genitum quantum proprietates eorum constitutiue; set paternitas et filiatio, que constituunt Patrem gignentem et Filium genitum, sunt diuersarum rationum; ergo gignens et genitus sunt diuersarum rationum; set tunc non est generatio uniuoca; ergo etc. 20
- [3] In contrarium est quod dicitur ISAIE ultimo: *Ego qui aliis generationem tribuo, nunquid sterilis ero?*
- [4] Et arguitur per rationem: paternitas et filiatio sequuntur generationem; set in diuinis est paternitas et filiatio, ut patet ex multis locis *S c r i p t u r e*; ergo in diuinis est generatio. 25
- [5] Responsio. Tenendum est simpliciter quod in diuinis est generatio quamuis per rationem humanam *non possit hoc efficaciter* probari, licet dicant QUIDAM oppositum sicut de pluralitate Personarum, quorum opinio prius recitata fuit distinctione 2^a cum rationibus eorum in questione utrum cum unitate essentie possit realiter esse pluralitas Personarum; et ostensum fuit quod rationes non concludunt. Nunc autem persuadebitur propositum, scilicet quod generatio sit in diuinis facta, quadam suppositione fidei, uidelicet quod in diuinis sint plures Persone, quo supposito potest satis efficaciter probari quod generatio sit in diuinis. 30 35

21 Isaie] *scr.*: Esaiaë π 23 sequuntur] sequuntur π

13 in¹...dissimilitudo] cf. Aug., *Serm. de Vetere Test.*, 9, 9 (125, 344-345); *De Gen. ad litt. imperf.*, 16 ([CSEL 28.1] 501, 15-16) 21 Ego...ero] cf. Is., 66, 9
 25 Scripture] cf. Matt., 3, 17; Ioh., 14, 16; Paul., *Eph.*, 3, 15; I Ioh., 5, 20
 27 per...probari] cf. Thom., *Super Sent.*, I, 4, 1, 1, sol. (131)
 29 distinctione...32 concludunt] cf. supra, I, 2, 4

[6] Ad quod probandum ostendetur primo quod Persone diuine distinguntur relationibus originis, et secundo ostendetur quod aliqua origo habet in diuinis rationem generationis. Primum patet sic, quia si sint plures Persone in diuinis, aut differunt in absolutis aut solum
40 relationibus.

Non in absolutis, quia cum illud absolutum non sit essentia, que in diuinis est una nec distinguit nec distinguitur, oporteret quod esset additum essentie diuine; set absolutum additum alii absoluto facit compositionem; ergo in diuinis esset compositio, quod est
45 impossibile; quare impossibile est distinctionem diuinarum Personarum fieri per absoluta.

Sit ergo per relationes et quidem per relationes reales, quia relationes rationis non distinguerent nisi secundum rationem. [7] Relationum autem triplex est genus, ut patet V *Metaphisice*:
50 quedam enim fundantur super unum et multa, ut equalitas, similitudo; quedam super rationem measure et mensurati, scientia et scibile; quedam super actionem et passionem siue super originem, ut paternitas et filiatio. Oportet ergo quod Persone diuine distinguantur per aliquod genus relationum.

Set non possunt distingui per relationes fundatas super unum in quantitate uel qualitate, ut sunt similitudo et equalitas: primo, quia tales relationes aut non sunt reales omnino aut saltem in diuinis, ut patebit infra distinctione 31^a; secundo, quia relatio non distinguit Personas nisi includat oppositionem, set oppositio relationum
60 equalitatis et similitudinis supponit distinctionem suppositorum (equale enim presupponit aliquid iam constitutum cui equalitas

50 quedam...53 filiatio] cf. Arist., *Metaph.*, V, 15, 1020b26-1021a30; Thom., *In Metaph.*, V, 17, 1001-1003 (266) **57** tales...diuinis] cf. infra, I, 31, 1 (86rb-vb)

attribuitur); ergo talis oppositio non facit distinctionem. Item nec distinguntur per secundum genus relationum, quia ratio mensure et mensurati omnino non sunt in diuinis; et si essent, relatio tamen mensure ad mensurabile non est realis, set solum secundum rationem; relatio autem rationis non distinguit realiter. 65

Relinquitur ergo quod distinguantur per tertium genus relationum, que sunt relationes originis; et hoc est primum.

[8] Secundum patet sic: illud quod accipit ab alio esse et naturam et modo nature dicitur ab eo generari; set prima Persona producta in diuinis accipit a Persona producente esse et naturam et modum nature; ergo generatur ab ea. Maior patet, quia *generatio* terminatur ad aliquod *esse*, sicut *corruptio ad non esse*, est etiam uia ad naturam et dicitur a DAMASCENO *nature opus*; et ideo ubi aliquid accipit ab alio esse et naturam et modo nature dicitur uere ab illo generari. Minor declaratur, quia prima Persona diuina producta ab alia accipit ab eadem esse et naturam, non solum eandem genere sicut in generatione equiuoca, aut specie sicut in generatione uniuoca, set eandem numero; prima etiam Persona producta hoc accipit modo nature, ut infra dicitur, quia procedit ab una Persona tantum, hic autem est modus nature, ut infra dicitur quod unum sit ab uno tantum | modo quo exponetur. Est ergo generatio in diuinis. 70 75 80 π28vb

71 modum] *an scrib. modo?*

69 illud...generari] cf. Thom., *S.c.g.*, IV, 16 (67b36-37) 72 generatio...esse²] cf. Auct. Ar., 2, 152-153 (152, 54-55); Arist., *Phys.*, V, 1, 225a12-20 74 nature opus] Ioh. Dam., *De fide orth.*, I, 8, 4 (32, 78) 81 unum...tantum] cf. infra, I, 6, 2, [17] (31vb); cf. Auic., *Metaph.*, IX, 4 (481, 50-51); Auer., *Metaph.*, XII, 44 (3271); A. de Libera, "Ex uno non fit nisi unum. La Lettre sur le Principe de l'univers et les condamnations parisiennes de 1277", in B. Mojsisch - O. Pluta (Hrsg.), *Historia Philosophiae Medii Aevi*, 543-560

[9] Ad primum argumentum dicendum est quod mutatio non est de ratione generationis, sicut superius est de ratione inferioris, loquendo absolute de generatione formali. Solum enim de ratione generationis
85 est acceptio esse et nature ab alio modo quo dictum est, ita tamen quod sit ibi aliquid communicatum, non productum de quo dicitur genitum generari; alioquin non esset generatio proprie, quia si homo produceret hominem de nichilo, non esset generatio, set creatio.

90 Semper enim in generatione aliquid supponitur quod per generationem non producitur, set communicatur; set quia in creaturis illud quod communicatur et non producitur est sola materia, que cum sit pura potentia, omni forma carere non potest nec plures specificas simul habere, ideo generans non potest communicare eam
95 genito sine omni forma nec cum forma preexistente, quia super illam generans non habet aliquam actionem nisi forte in corrumpendo; ideo generans communicat eam cum forma noua per ipsum introducta et precedente expulsa, in quo est uera mutatio; omnis ergo generatio in creaturis includit ueram mutationem. Set hoc non
100 est de absoluta ratione generationis, set contingit ex imperfectione eius quod communicatur et modi communicandi. In diuinis autem non sic est, quia essentia diuina, que communicatur per generationem et non producitur, est secundum se actu ens et potest communicari nichil absolutum amittens uel acquirens; propter quod
105 non est ibi mutatio, nec credo quod generatio dicatur uniuoce in Deo et in creaturis, set analogice.

[10] Ad secundum dicendum quod in diuinis est generatio uniuoca propter unitatem nature in generante et genito, non obstante diuersitate proprietatum constituentium supposita, quia equiuocatio
110 et uniuocatio generationis respiciunt naturam generantis et geniti magis quam proprietates sub quibus est natura. Et cum dicitur quod

generans et genitum sunt diuersarum rationum secundum speciem, dicendum quod falsum est, quia concurrunt in unum et idem numero, quod est realiter eius commune. Istud autem non inuenitur in suppositis differentibus specie nec sequitur "relationes differunt specie, ergo et supposita per relationes constituta", quia aliquid aliud actuale quam ratio pertinet ad rationem suppositi, scilicet essentia; propter quod non tantum differunt supposita diuina secundum esse, quod ad rationem suppositi pertinet, quantum differunt sole relationes; in creaturis autem tantum differunt supposita quantum ea que formaliter supposita constituunt, quia supposita nichil aliud actuale per se includunt.

[11] Vel dicendum aliter quod sicut in diuinis non dicitur generatio uniuoce cum generatione que est creaturis, sic quo ad naturam per generationem communicatum est ibi plus quam uniuocatio, set quo ad proprietatem Personam constituentem formaliter est ibi quasi equiuocatio; nec oportet alterum tantum dare sicut in creaturis, quia altera ratio est in diuinis, altera in creaturis, quantum ad ea que intrinsece supposita constituunt, ut statim dictum est.

130

Questio secunda

Vtrum Deus genuit Deum

113 in] *huc transposui: post idem* π

1,4,2,2 Vtrum...Deum] cf. Thom., *Super Sent.*, I, 4, 1, 2 (133-135); *S.th.*, I, 39, 4

- [1] Secundo queritur utrum ista sit uera "Deus genuit Deum". Et uidetur quod non, quia si esset uera, hoc esset tantum pro persona Patris; set sicut Deus Pater generat, ita Deus Filius non generat; ergo si hec concedatur "Deus genuit" pro Patre, eadem ratione hec debet concedi pro Filio et Spiritu Sancto "Deus non genuit", quod tamen non conceditur.
- 5
- [2] Item si Deus genuit Deum, aut se Deum aut alium Deum; non se Deum, quia nichil seipsum gignit, ut habetur I De Trinitate, nec alium Deum, quia iam essent plures dii; igitur etc.
- 10
- [3] In contrarium est quod dicitur in Symbolis fidei, *Deum de Deo*, quod non est nisi per generationem. |
- π 29ra
- 15 [4] Item patet idem per sillogismum expository sic: Pater genuit Filium; Pater est Deus: ergo Deus genuit Filium; set Filius est Deus; ergo Deus genuit Deum.
- [5] Responso. Ad euidenciam questionis primo uidendum est quomodo differunt Deus et deitas, et ex hoc apparebit quomodo hec sit uera "Deus genuit Deum", et non ista "deitas genuit deitatem".
- 20
- [6] Est ergo notandum quod quantum ad signatum et modum signandi ita uidentur se habere `Deus` et `deitas` sicut `homo` et `humanitas`. `Humanitas` autem significat naturam absque habitudine ad supposita, `homo` autem et uniuersaliter omne concretum includit suppositum saltem ex modo suo signandi; quod patet: actiones sunt suppositorum, attribuuntur autem concretis et non abstractis. Hec enim est uera "album currit", et non hec "albedo currit", quod non esset nisi suppositum importaretur per concretum,
- 25

1,4,2,15 genuit] geunit π 21 signatum] *an scrib.* significatum? 22 signandi] *an scrib.* significandi? 25 signandi] *an scrib.* significandi?

11 nichil...gignit] cf. Aug., *De Trin.*, I, 1, 1 (28, 35-36) 13 Deum...Deo] cf. *Symb. Nicaenum*, ***

quod non importatur per abstractum. Similiter hec est uera "rationale disputat", et non illa "ratio disputat". Hec etiam recipitur tanquam uera et propria "homo edificat", non autem hec "humanitas edificat" uel saltem non est propria. Ex quo patet quod concretum importat suppositum, non autem abstractum. 30

[7] Est etiam aduertendum quod inuenitur triplex concretum: quoddam accidentale, ut `album`; quoddam substantiale, set denominatiuum, ut `animatum`; quoddam substantiale quod non est denominatiuum, ut `homo`, `animal`. Omnibus autem concretis commune est quod dant intelligere suppositum et pro supposito reddunt locutionem ueram, ut "album currit" pro "Sorte currente", "rationale disputat" uel "homo mouetur". 35 40

[8] Ex hoc patet quod hec est uera "Deus genuit Deum", non autem est ista "deitas genuit deitatem", quia actiones que important distinctionem in diuinis non possunt conuenire nature, set tantum suppositis, quia natura est una, supposita uero plurificantur et distinguuntur; set generatio est actio que importat distinctionem (nichil enim seipsum gignit, ut habetur I De Trinitate); ergo non potest in diuinis competere nature, set tantum suppositis. `Deitas` autem importat solam naturam absque habitudine ad supposita, `Deus` autem importat suppositum habens naturam diuinam; ergo hec potest uerificari pro supposito generante et genito "Deus genuit Deum", quia Pater genuit Filium, non autem hec "deitas genuit deitatem". 45 50

[9] Ad primum argumentum dicunt QUIDAM quod hec est uera "Deus genuit Deum", et ista est falsa "Deus non genuit Deum"

41 patet] pater π

46 nichil...gignit] cf. Aug., *De Trin.*, I, 1, 1 (28, 35-36)

55 Quod declarant sic, quia termino communi differunt preponere et
postponere negationem; nam negatio preposita termino communi
cedit super totum significatum et ideo negat totum, quia negato
significato negatur totus ambitus suppositorum, quia ad quodlibet
60 currit; ergo nullus homo currit", set negatio postposita termino
communi non cedit super totum significatum, set tantum super
predicatum, ut si dicatur "homo non currit", negatur quidem omnis
cursus ab homine, set non ab omni homine, termino autem discreto
nichil differt preponere uel postponere negationem, quia pro uno
65 tantum affirmatur uel negatur quicquid de termino discreto dicitur.
Ad propositum ergo `Deus`, ut dicunt, est terminus discretus, quia
importat naturam que non est plurificabilis, et ideo non differt dicere
"Deus non generat" uel "non Deus generat", quia negatur generatio
ab omni illo cui conuenit ratio termini et ita negatur a patre cui
70 competit generare; ergo similiter hec est falsa "Deus non generat".
[10] Set istud non cogit, quia `Deus` non habet rationem termini
discreti, set communis in quantum tribus Personis conuenit, ratione
cuius communitatis aliquis diceret, et bene, quod differt preponere et
postponere negationem. Item ista positio seipsam impedit, quia sicut
75 quod negatur a termino discreto negatur pro omni cui conuenit ratio
termini discreti, ut "Sortes non currit", sic quicquid affirmatur de
omni illo cui conuenit ratio termini discreti affirmatur, ut dicendo
"Sortes currit". Si ergo `Deus` simpliciter habet rationem termini
discreti, dicendo "Deus non generat" negatur generare ab omni
 π 29rb supposito diuino et sic falsificatur | pro Patre; ita dicendo "Deus

63 homine¹] hominem π 69 negatur] *coni.*: negetur π 79 negatur] *coni.*: negetur
 π 80 Patre] *coni.*: parte π

generat" affirmatur generare de omni supposito diuino et sic falsificatur pro Filio et Spiritu Sancto, qui non generantur, contrarium cuius IPSI dicunt.

[11] ALII dicunt quod hoc nomen `Deus´ proprie loquendo nec est uniuersale nec singulare, set habet aliquid de ratione uniuersalis et aliud de ratione singularis: ratione primi habet quod predicatur essentialiter de pluribus suppositis et inde habet quod ea que predicantur de singulis suppositis predicantur de ipso; habet autem de ratione singularis quia non multiplicatur ad rationem suppositorum; dicimus enim quod Pater et Filius sunt unus Deus, Sortes uero et Plato sunt plures homines. Et ex parte ista habet hoc nomen `Deus´ quod affirmatio et negatio dicte de hoc nomine `Deus´ opponuntur contradictorie. Vnde sicut iste non possunt esse simul uere "Sortes currit", "Sortes non currit", sic nec iste "Deus generat", "Deus non generat".

[12] Set hec solutio non ualet: primo, quia contradicit sibiipso; dicit enim quod ea que predicantur de singulis suppositis predicantur de hoc nomine `Deus´; set generare predicatur de Patre, non generare de Filio; ergo non generare et generare predicantur de Deo dicendo "Deus generat" et "Deus non generat", cuius oppositum postea dicunt. Secundo, quia hoc nomen `Deus´ habet ex unitate nature diuine quod non predicatur de pluribus suppositis pluraliter, set in singulari, et idem iudicium est de omnibus predicatis essentialibus, precipue substantiuis; set respectu predicatorum substantialium, que sunt propria suppositis et plurificantur, debet dici totum oppositum ita quod affirmatio et negatio habeant subcontrarie et possint simul uerificari, dicendo "Deus generat" et "Deus non generat".

[13] Ideo dicendum est aliter quod quantum est de uirtute sermonis, ista potest uerificari "Deus non generat", sicut hec "Deus generat",

110 quia cum hoc nomen `Deus` stet pro supposito habente diuinitatem,
 potest de eo aliquid uere enuntiari pro uno supposito et negari pro
 alio. Et ideo cum generare conueniat Patri, ista potest uerificari
 "Deus generat", et cum non conueniat Filio nec Spiritui Sancto
 potest ista uerificari "Deus non generat" quantum est de uirtute
 115 sermonis, sicut hee due uerificantur "homo currit" et "homo non
 currit" pro diuersis; tamen non recipitur a magistris ne sit occasio
 erroris in imperitis ex hoc credentibus quod omnino non sit
 generatio in diuinis.

[14] Et notandum quod ubi in uno supposito sunt plures nature, de
 120 illo supposito possunt uerificari contradictoria ratione alterius nature,
 ut patet in Christo; ergo ubi in una natura sunt plura supposita de
 termino significante naturam in concreto, possunt contradictoria
 uerificari ratione alterius et alterius suppositi, ut hee "Deus generat"
 et "Deus non generat", quamuis hec "Deus non generat" non
 125 recipiatur communiter propter causam predictam.

[15] Ad secundum dicendum quod non sequitur "Deus genuit
 Deum; ergo aut se Deum aut alium Deum", quia `alius` est relatiuum
 diuersitatis essentie, `se` autem relatiuum identitatis non solum
 essentie, set persone. Et quia in diuinis Pater non est alius a Filio in
 130 essentia nec idem in persona, ideo non sequitur "Deus genuit Deum;
 aut ergo se Deum", quod notat identitatem persone, "aut alium
 Deum", quod designat diuersitatem essentie.

[16] Et si dicatur quod immo, quia idem et diuersum diuidunt ens
 sufficienter, dicendum quod uerum est uno modo et uniformiter
 135 accepta, utpote si referant tantum essentiam uel tantum personam,
 set si referant utrunque simul, ut in proposito, utrunque potest

111 enuntiari] enunciari π (*item alibi*) 115 hee] hæ π 123 hee] hæc π
 133 immo] imò π

falsificari pro altera parte, scilicet pro essentia, cuius notat diuersitatem, uel pro persona, cuius notat identitatem.

[17] De hac consequentia quam MAGISTER facit, "*Deus genuit Deum qui est Deus Pater aut qui non est Deus Pater*", dicendum quod 140 consequentia est bona et uerificatur pro hac parte "Deus genuit Deum qui non est Deus Pater"; est enim regula quod relatiuum refert antecedens sub eodem modo supponendi sub quo precessit. Et ideo cum Deus in antecedente stet pro Persona, eodem modo stat in consequente relatiuo cum dicitur "aut Deum qui est personaliter 145 Pater", quod non est uerum, "aut Deum qui non est Deus Pater personaliter", et hoc est uerum. Et si inferatur "ergo non | tantum 150 est unus Deus", non sequitur absolute, quia plus negatur in consequente quam in antecedente; in antecedente enim solum negatur unitas in persona propter rationem dictam, set in consequente, si absolute capiatur, negatur omnis unitas tam in essentia quam in persona. Si autem inferretur cum determinatione, bene sequeretur dicendo sic "Deus genuit Deum qui non est Deus Pater; ergo non est tantum unus Deus personaliter", quod utique 155 uerum est.

139 Deus...Pater²] cf. Lomb., 78, 16-17